

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOẠI THƯƠNG

Hà Nội: Số 91 Chùa Láng, Quận Đống Đa, Hà Nội, Việt Nam - Tel: (84-4) 8344 403 - Fax: (84-4) 8343 605
Cơ sở 2 HCM: Số 15, Đường D5, Phường 25, Quận Bình Thạnh, TP Hồ Chí Minh, Việt Nam
Tel: (84-8) 5127 254 - Fax: (84-8) 5127 255 - Email: cfti@ftu.edu.vn - Website: www.ftu.edu.vn

CHƯƠNG 3 CÔNG PHÁP QUỐC TẾ

GV: Nguyễn Hoàng Mỹ Linh

Tel: 0989.696.698

Email: linhnhm@ftu.edu.vn

**FOREIGN TRADE
UNIVERSITY**

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- GS.,TS Nguyễn Thị Mơ và PGS.,TS Hoàng Ngọc Thiết, **Giáo trình "Pháp lý đại cương"**, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2008
- Trường Đại học Luật Hà Nội, **Giáo trình "Công pháp quốc tế"**, NXB Công an nhân dân, Hà Nội, năm 2008.
- Công ước Viên năm 1969 về luật điều ước quốc tế
- Luật ký kết, gia nhập và thực hiện điều ước quốc tế năm 2005 (thay thế cho Pháp lệnh ký kết và thực hiện điều ước quốc tế năm 1998)

BỐ CỤC CHƯƠNG III

- I. KHÁI NIỆM VỀ CÔNG PHÁP QUỐC TẾ**
- II. NHỮNG ĐẶC TRƯNG CỦA CÔNG PHÁP QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI**
- III. VẤN ĐỀ CÔNG NHẬN CHỦ THỂ MỚI TRONG CÔNG PHÁP QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI**
- IV. ĐIỀU ƯỚC QUỐC TẾ**
- V. VẤN ĐỀ LÃNH THỔ QUỐC GIA TRONG CÔNG PHÁP QUỐC TẾ**
- VI. CÁC CƠ QUAN QUAN HỆ ĐỐI NGOẠI TRONG CÔNG PHÁP QUỐC TẾ**

Các vấn đề được đề cập

- Công pháp quốc tế là gì? Phân biệt công pháp quốc tế và tư pháp quốc tế. Mối quan hệ giữa công pháp quốc tế và luật quốc gia
- Những đặc trưng cơ bản của công pháp quốc tế (hay còn gọi là luật quốc tế hiện đại): đối tượng điều chỉnh, chủ thể, khách thể, bản chất, nguồn...
- Một số vấn đề cụ thể trong công pháp quốc tế: công nhận chủ thể mới, ký kết, gia nhập, phê chuẩn các ĐƯQT, các cơ quan ngoại giao...

I. KHÁI NIỆM VỀ CÔNG PHÁP QUỐC TẾ (LUẬT QUỐC TẾ)

1. Sự hình thành và phát triển của CPQT

- ***Sự ra đời của CPQT***

CPQT ra đời khi Nhà nước ra đời.

- ***Các giai đoạn phát triển của CPQT***

- CPQT thời kỳ chiếm hữu nô lệ (LQT cổ đại)
- CPQT thời kỳ phong kiến (LQT trung đại)
- CPQT thời kỳ tư bản chủ nghĩa (LQT cận đại)
- CPQT thời kỳ quá độ từ tư bản chủ nghĩa lên xã hội chủ nghĩa (LQT hiện đại)

2. Định nghĩa CPQT hiện đại (LQT hiện đại)

CPQT hiện đại (LQT hiện đại) là sự tổng hợp các nguyên tắc, quy phạm pháp lý do các QG có chủ quyền (hoặc các chủ thể khác của luật quốc tế) tham gia vào quan hệ pháp lý quốc tế xây dựng nên trên cơ sở tự nguyện và bình đẳng, thông qua đấu tranh và thương lượng, nhằm điều chỉnh những mối quan hệ nhiều mặt (chủ yếu là quan hệ chính trị) giữa các chủ thể của LQT với nhau và được đảm bảo thi hành bằng các biện pháp cưỡng chế riêng lẻ hay tập thể do các chủ thể của LQT ấn định và bằng sức đấu tranh của nhân dân và dư luận tiến bộ trên thế giới.

- Phân loại CPQT (LQT):
 - Luật quốc tế chung
 - Luật quốc tế khu vực
 - Luật quốc tế chuyên ngành

cuu duong than cong. com

3. Những nguyên tắc cơ bản của CPQT hiện đại

- Nguyên tắc tôn trọng chủ quyền QG và toàn vẹn lãnh thổ
- Nguyên tắc bình đẳng giữa các quốc gia
- Nguyên tắc không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau
- Nguyên tắc tự nguyện thực hiện các cam kết quốc tế (Pacta sunt servanda)
- Nguyên tắc tôn trọng quyền tự quyết của các dân tộc
- Nguyên tắc không phân biệt chủng tộc
- Nguyên tắc tự do biển khơi
- Nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình giữa các nước có chế độ chính trị, xã hội khác nhau
- Cấm chiến tranh xâm lược
- Kẻ gây chiến tranh xâm lược phải có trách nhiệm bồi thường chiến tranh

II. NHỮNG ĐẶC TRƯNG CỦA CÔNG PHÁP QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI

1. Chủ thể của CPQT hiện đại

1.1. Khái niệm

Chủ thể của CPQT hiện đại là bộ phận cấu thành cơ bản của QHPL quốc tế, là thực thể sẽ hoặc đang tham gia vào những QHPL đó một cách độc lập, có đầy đủ **quyền và nghĩa vụ quốc tế** và **chịu trách nhiệm pháp lý quốc tế** do hành vi chính nó gây ra.

1.2. Đặc điểm

- Có sự tham gia vào những QHPL quốc tế
- Có ý chí độc lập
- Có đủ quyền và nghĩa vụ riêng biệt đối với các chủ thể khác thuộc phạm vi điều chỉnh của hệ thống luật quốc tế.
- Độc lập chịu TN pháp lý quốc tế do hành vi của nó gây ra.⁹

1.3. Các loại chủ thể của CPQT hiện đại

- Quốc gia có chủ quyền (chủ thể cơ bản)
- Các dân tộc đang đấu tranh giành độc lập (chủ thể đặc biệt)
- Các tổ chức quốc tế có tính chất chính phủ (chủ thể hạn chế)

2. Đối tượng điều chỉnh của CPQT hiện đại

Đối tượng điều chỉnh của CPQT hiện đại là những mối **quan hệ xã hội phát sinh giữa các quốc gia (hoặc các chủ thể khác) của CPQT** khi tham gia vào các quan hệ quốc tế và **được ghi nhận trong các văn kiện pháp lý quốc tế.**

3. Khách thể của CPQT hiện đại

- Lãnh thổ
- Hành vi
- Bất tác hành vi

4. Các biện pháp xây dựng CPQT hiện đại

- Biện pháp trực tiếp
- Biện pháp gián tiếp

5. Các biện pháp cưỡng chế trong CPQT hiện đại

- Các quốc gia tự thỏa thuận
- Biện pháp bảo đảm cá thể hay tập thể
- Dư luận quốc tế tiến bộ

6. Nguồn của CPQT hiện đại

- Điều ước quốc tế
- Tập quán quốc tế
- Luật bổ trợ

7. Môi quan hệ giữa CPQT với luật quốc gia

- ***Quan điểm 1 (trường phái Nhất nguyên luận)***

Luật quốc tế và luật quốc gia là hai bộ phận của một hệ thống pháp luật thống nhất, trong đó bộ phận này tùy thuộc vào bộ phận kia.

- ***Quan điểm 2 (trường phái Nhị nguyên luận)***

Luật quốc tế và luật quốc gia là 2 hệ thống pháp luật khác nhau, song song cùng tồn tại nhưng biệt lập, không có bất kỳ mối liên hệ nào với nhau.

→ Xu hướng chung thừa nhận:

Luật quốc tế và luật quốc gia độc lập với nhau nhưng có mối quan hệ hữu cơ, biện chứng.

? Phân biệt công pháp quốc tế và pháp luật quốc gia?

- Chủ thể
- Nguồn
- Phương thức hình thành quy phạm
- Đối tượng điều chỉnh
- Phương pháp điều chỉnh
- Biện pháp đảm bảo thi hành pháp luật

III. VẤN ĐỀ CÔNG NHẬN CHỦ THỂ MỚI TRONG CPQT HIỆN ĐẠI

1. Khái niệm về vấn đề công nhận quốc tế

1.1. Khái niệm

Công nhận QT là 1 **hành vi pháp lý** của 1 hay nhiều QG đang tồn tại, công nhận địa vị pháp lý của một **QG mới xuất hiện** nhằm **thiết lập quan hệ bình thường** với quốc gia mới xuất hiện này.

1.2. Đặc điểm

- Sự công nhận là một hành vi pháp lý, chính trị
- Sự công nhận dựa trên những động cơ nhất định
- Sự công nhận khẳng định ý định của quốc gia công nhận muốn thiết lập quan hệ bình thường trong nhiều lĩnh vực với thực thể được công nhận

2. Hình thức công nhận quốc tế

- Công nhận PL/ công nhận ngoại giao (de-jure)
- Công nhận thực tế (de-facto)
- Công nhận đặc biệt (ad-hoc)

3. Thể thức công nhận quốc tế

- Công nhận công khai (minh thị)
- Công nhận mặc nhiên (mặc thị)

4. Phân loại công nhận quốc tế

- Công nhận quốc gia mới thành lập
- Công nhận chính phủ mới
- Công nhận một dân tộc đang đấu tranh tự giải phóng để tiến tới thành lập một quốc gia độc lập

IV. ĐIỀU ƯỚC QUỐC TẾ

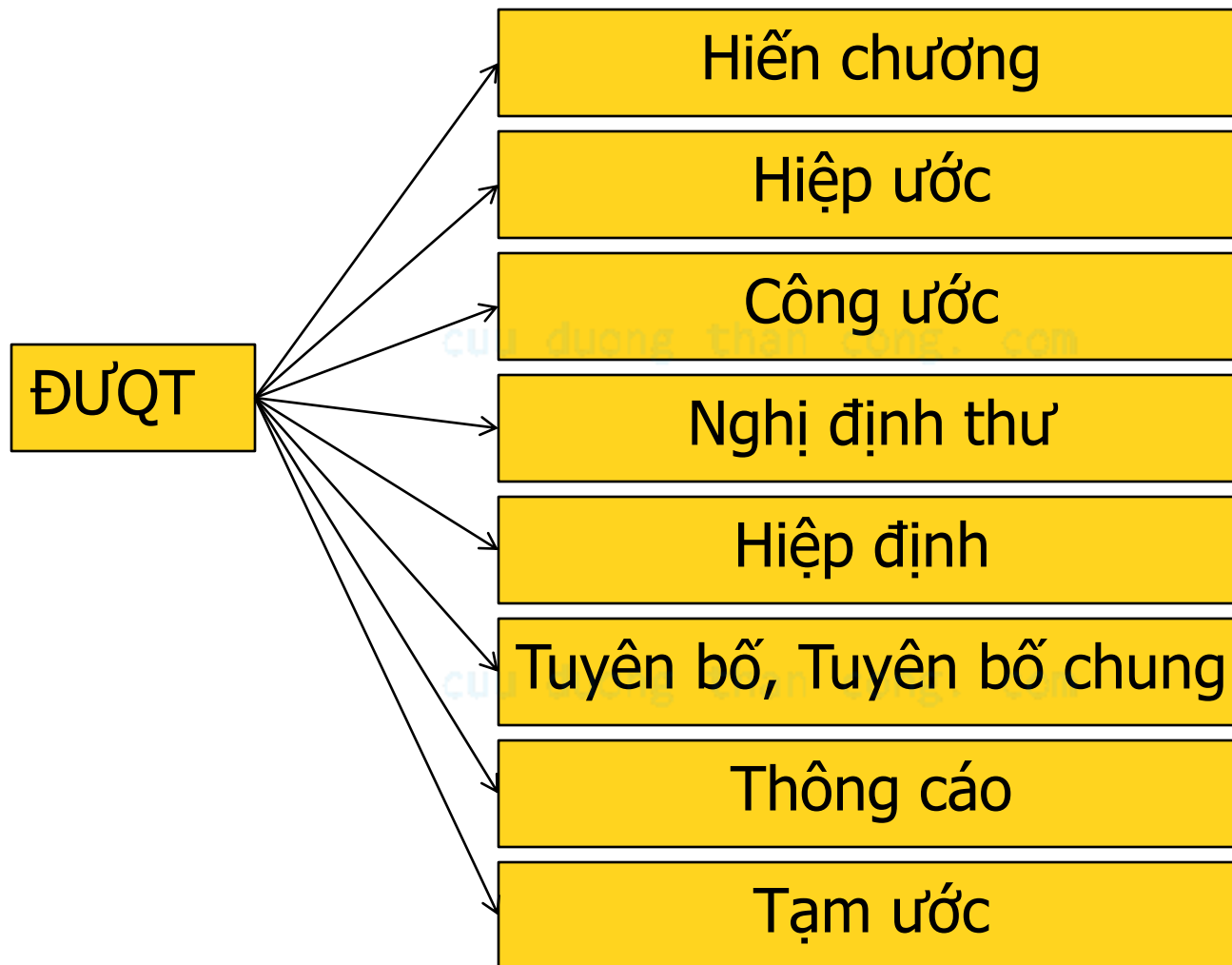
1. Khái niệm chung về ĐƯQT

ĐƯQT là sự thoả thuận bằng văn bản được ký kết nhân danh nhà nước hoặc nhân danh Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam và một hoặc nhiều quốc gia, tổ chức quốc tế hoặc chủ thể khác của pháp luật quốc tế, không phụ thuộc vào tên gọi...

(khoản 1 Điều 2 Luật ký kết, gia nhập và thực hiện ĐƯQT của Việt Nam năm 2005)

2. Tên gọi của ĐƯQT

3. Phân loại ĐƯQT

- ĐƯQT quy tắc (điều ước luật) và ĐƯQT cụ thể
- ĐƯQT song phương và ĐƯQT đa phương
- ĐƯQT có tính chất CP và ĐƯQT có tính chất phi CP

4. Ký kết, phê chuẩn và hiệu lực của ĐƯQT

- Đàm phán
- Ký kết (ký tắt và ký chính thức)
- Phê chuẩn và phê duyệt
- Gia nhập
- Bảo lưu
- Ngôn ngữ dùng trong ĐƯQT

V. VẤN ĐỀ LÃNH THỔ QUỐC GIA TRONG CPQT

1. Khái niệm lãnh thổ quốc gia

Lãnh thổ QG là một phần của quả đất, gồm đất liền, vùng nước, thềm lục địa và khoảng không trên đất liền và vùng nước thuộc một QG. Lãnh thổ quốc gia còn gồm cả hải đảo và vùng nước, lòng đất và vùng trời của hải đảo ấy.

2. Các bộ phận chính của lãnh thổ quốc gia

- Vùng đất liền (trong giới hạn biên giới QG + các hải đảo)
- Vùng nước (nội thủy + lãnh hải nằm trong biên giới QG)
- Lòng đất (dưới đất liền, vùng nước, thềm lục địa)
- Không phận/ lãnh không (khoảng không nằm trên vùng đất liền, vùng nước và hải đảo của QG)
- Tàu biển, máy bay, tàu vũ trụ mang cờ của 1 QG
- Dây cáp, ống dẫn đặt ngầm ở vùng biển QT
- Công trình xây dựng ở vùng thềm lục địa hoặc dưới đáy biển quốc tế

3. Chủ quyền quốc gia đối với lãnh thổ

- Là quyền tối cao của một quốc gia đối với lãnh thổ của mình: quyền lực của quốc gia đối với dân cư trong lãnh thổ, quyền sử dụng, định đoạt lãnh thổ của mình...
- Tôn trọng chủ quyền quốc gia là nguyên tắc cơ bản của luật quốc tế

4. Chủ quyền lãnh thổ của Nhà nước VN

5. Quy chế pháp lý của lãnh thổ quốc gia

6. Biên giới quốc gia

VI. CÁC CƠ QUAN QUAN HỆ ĐỐI NGOẠI TRONG CPQT

1. Cơ quan đại diện ngoại giao

1.1. Các loại cơ quan đại diện ngoại giao

- Đại sứ quán
- Công sứ quán
- Đại biện quán

1.2. Chức năng của cơ quan đại diện ngoại giao

6 chức năng (*Điều 3 Công ước Viên năm 1961*)

1.3. Nhân viên của cơ quan đại diện ngoại giao

- Viên chức ngoại giao
- Nhân viên làm công tác hành chính
- Nhân viên phục vụ

1.4. Thủ tục hoạt động của cơ quan đại diện ngoại giao

- Hai nước cùng thỏa thuận thiết lập quan hệ ngoại giao cuu duong than cong. com
- Nước cử đại diện ngoại giao làm thủ tục xin sự chấp thuận của nước sở tại
- Trình quốc thư duong than cong. com

1.5. Chế độ đặc miễn ngoại giao của cơ quan đại diện ngoại giao & các viên chức ngoại giao

- **Với cơ quan đại diện ngoại giao**

- Quyền bất khả xâm phạm về nhà ở
- Quyền bất khả xâm phạm về hồ sơ, tài liệu, thư tín, và li ngoại giao
- Quyền tự do liên lạc với chính phủ nước mình và cơ quan đại diện khác bằng tất cả các phương tiện hợp pháp
- Miễn thuế nhà ở
- Quyền treo quốc kỳ, quốc huy nước mình

- **Với các viên chức ngoại giao**

- Quyền bất khả xâm phạm về thân thể, nhà ở, tài liệu, thư tín ngoại giao
- Quyền tự do đi lại trong toàn bộ phạm vi lãnh thổ của nước sở tại
- Quyền miễn trừ tư pháp
- Miễn thuế, miễn khám xét và các quyền ưu đãi khác

2. Cơ quan đại diện thương mại (thương vụ)

Là cơ quan đại diện về mặt thương mại của một quốc gia tại một quốc gia khác nhằm đại diện cho quyền lợi của nhà nước mình về ngoại thương ở nước sở tại, đồng thời góp phần vào việc phát triển quan hệ thương mại giữa hai quốc gia.

3. Lãnh sự quán

Là cơ quan đại diện của 1 nước được cử đến 1 khu vực nhất định (một thành phố, tỉnh, khu vực...) của 1 nước khác để bảo vệ quyền lợi KT, VH và các quyền lợi khác của nước mình, pháp nhân và công dân nước mình tại nước sở tại.

Thank You !

cuu duong than cong. com